

Metodika pro Akci Buteo - zimní sčítání kání.

Základní cíl akce: Dlouhodobě zjišťovat každou zimu počet zimujících kání lesních a kání rousných a stanovit tak celkové tendence vývoje jejich zimní populace. Nejde o odhad početnosti těchto druhů v republice, ale o zjištění tendence změn.

Základní metoda: Sčítání probíhá od roku 1985 trvale bez přerušení. Odhad změn je založen na výsledcích sčítání na velkém počtu liniových transektů difuzně rozložených po celé ČR. Srovnání mezi jednotlivými dvojicemi po sobě následujících zim je prováděno porovnáním součtů jedinců zjištěných na transektech sčítaných v obou srovnávaných zimách. Je tedy třeba, aby sčitatelé pracovali na stejném transektu po více let za sebou, ideálně po velmi dlouhý časový úsek (např. je stále ještě několik spolupracovníků, kteří dodnes sčítají od samého začátku akce). Čím je vyšší fluktuace sčitatelů, tím je menší vzorek transektů, které lze srovnat mezi dvěma po sobě následujícími zimami. Je tedy ideální, když nový sčítatel počítá s velmi dlouhodobou účastí v akci, ovšem pochopitelně jsou vítáni i ti, kteří jsou schopni sčítat jen po několik zim za sebou. Čím déle však vydrží, tím lépe a již sčítání jen v dvou zimách za sebou je použitelné.

Výběr transektu: Transekt musí mít zhruba délku 5 km (přesnost je dána přesností, s níž jej lze zakreslit do mapy 1 : 10 000), musí být veden co nej přímočařeji, pochopitelně s ohledem na konkrétní situaci v terénu. Je však třeba vyhnout se transektům v kruhu, či v příliš uzavřeném oblouku. Transekt budiž veden otevřenou volnou krajinou. Pokud z technických důvodů projde trasa pomístně lesem, neměly by lesní úseky přesáhnout 20% délky, tj. 1 km. Drobné remízky, hájky a pod jsou na trase naopak vítány. Při prvním sčítání zašle sčítatel koordinátorovi zákres trasy v libovolné mapě.

Sčítání: Při průchodu po transektu zaznamenáváme všechny pozorované káně bez ohledu na vzdálenost od transektu. Zaznamenáváme pouze jedince odlétající dozadu a do stran. Je vhodné rozlišovat káně rousnou a káně lesní, odlišení káně rousné ovšem není podmínkou. Káně rousná bývá obvykle světlejší, jsou však i velmi světlé káně lesní. Káně rousná má běhák opeřený až k prstům, nejpoužitelnějším znakem je bělavá spodina ocasu s širokou tmavou páskou na konci ocasu. Na spodině křídla bývá tmavá skvrna v ohbí křídla, u káně lesní je tmavá spíše soustředěna na konec křídla. Je doporučeno zaznamenávat i jiné druhy dravců a havranovitě, není však podmínkou.

Termíny sčítání: S ohledem na zimní období je možno volit kteroukoli denní dobu, jen za slunných dní je vhodné vyhnout se prostředku dne od 11 do 14 hod. Sčítá se třikrát za zimu, v polovině listopadu, v polovině ledna a v polovině března. Přesný termín sčítání je stanoven v každém roce koordinátorem. V případě velmi nevhodného počasí je možno pozorování posunout až o týden. Je třeba vyhybat se počasí se sníženou viditelností (hlavně sněžení) a se silným větrem.

Hlášení výsledků: Výsledky se zapíší do formuláře, který sčítatel obdrží každý rok během října. Výsledky se zasílají za celou zimu, nejlépe do 31. března na adresu koordinátora: Pavel Řepa, Muzeum Českého lesa, třída Míru 447, 347 01 Tachov, nebo na e-mail: pavel.repa@tachov.cz. Případné dotazy i na tel. č. 347 722 171 (večer) nebo 604 194 010